

ANY VI

NÚM. 238

BARCELONA 17 MARS 1893

Juan Solé

PATRÓ DELS CASATS

Lo qu' es jo, puch darne reló.
Y que no son romansos.

Fa anys... molts anys; tants anys que jo encare era calavera y molt gomós, pero gomós del any 54; quan las noyas 's morían per un gèch de cotilla; la moda mes ridícula que s' hagués may vist desde que 'ls homes no anavan vestits de ferro. Encare recordo que anavan sobre d' una ermilla groga brodada d' aucells, oberta y cordada ab un sol botò fent reganyar un pit de camisa ab petxera prisada y plena de bordats, servint tot aquest conjunt de capitell á uns pantalóns amples de camas y estrets de cul, qual mostra, generalment, dividia la línea dels jenolls, figuranthi en la part inferior, dibuixos xarros entre los que hi abundavan las corridas de toros.

No 's veurá may rés mes abigarrat.

Pero qué se 'n podia esperar d' un poble qu' acudia en tropell á jugar á botxas á la esplanada sota un Sol de 40 graus y que sufria la tiranía de la colla de 'n Tarrés, baix lo govern de Narvaez.

Pero aném al grá, qu' are jo entussiasmat ab los recorts de la meva juvenesa, havia sortit del camí ral y anava, portat per la meva poética fantasia, á fer una descripció histórica de las nostras costums de mitjans de sigle.

Donchs, en aquella época de trista recordansa, hi havia en un dels carrers que van desapareixe quan la apertura del carrer de la Princesa, un fabricant de sants de fusta, y sobre del portal de la casa, com á mostra de la industria que allí s'hi exercia, hi havia un Sant Joseph fet d' alzinaque sense exagerar, pesava mes d' un quintá; al Jesuset jo l' havia vist sempre sense cap, y lo mateix que la florida vara que ja no ostentava aquell plansó que tant ha fet desesperar á Bato y á Borrego.

Devant per devant de la casa del esculptor hi vivia un guarda *passeyos*, que per dona tenia un ángel; pero un ángel d' aquell temps, ab jipó de màniga llarga, faldillas de indiana forastera, y pentinada ab los cabells sobre 'l front ab dugas ondas com las cortinas d' una arcoba de casa pobre. Rés; lo digne *pendant* dels de la colla dels Paus y dels *gitanos*, societats tan famosas en aquella época com ho han sigut després las de Julián Romea, Latorre y otras no menos distingidas.

Donchs, velshiaquí qu' aquell ángel ó siga la dona del guarda, va mirarme un dia ab aquells ulls desde sota lo ridícul dossier de la seva cabellera, y al moment vaig jurar qu' aquella dona seria meva, á mes de serho del guarda *passeyos*.

Perque jo era molt currido

Y lo meu jech de cotilla era tan ben tallát com una baldufa de punta inglesa.

Y era 'l que portava mes aucells á l' ermilla.

Y las camas dels pantalóns mes amplas.

Y lo cul mes estret.

Y en fi, era lo qu, are se 'n diu: un dels que tallavan lo bacallá.

Pero no contava ab una cosa.

No contava ab aquell sant Joseph vehí del guarda

passeyos que desde temps inmemorial cridava l' atenció del públich.

Jo no podia per menos de pensar en que, per un fenómeno raro, no fletxés á la meva Dulcinea.

Jo no deixava de temer en que podia tastar lo machete del jelós marit si n' havia esment algú dia.

Pero de Sant Joseph?.. De Sant Joseph si que per aquesta qüestió no me n' havia recordat un sol moment.

Sentía dir de tota la vida qu' era lo patró dels fusters y dels casats. Pero de que hagués de pendre cartas en los meus assumptos y menos en aquell, ni vaig somniarlo.

Vaig emprendre la conquista de la *Santa* un diumenge al dematí quan anava á buscar oli á la Boria.

Va ser joch de pocas taulas.

Sempre m' ho havia pensat.

Entre jo, jove, elegant, fill d' un tripé acomodat del carrer del Portal Nou, y un home de quaranta y pico d' anys y ccix per anyadidura, no era difícil preveure lo resultat.

D' una cosa va venir l' altra y per fi vareig lograr entrar á casa seva.

Entrar á casa seva!... quin poema!

Lo dia destinat pel... sacrifici... quina casualitat!
Va ser lo de Sant Joseph.

Jo m' estava á la paret del devant esperant que surtís lo meu home pera entrar jo.

Ja s' havia fet fosch y mil pensaments dolsos ballavan lo can-can dins del meu cervell.

¡Que n' anava á ser de felís!...

Per fi, t' afiguro una sombra dins de l' escaleta del meu sócio que semblava que ballés un vals.

Era l' home que baixava coixejant los esglaons de casa seva.

Vaig aplanarme á la paret fins que va sortir, y cantant lo xim-xim va passar desapareixent per la primera cantonada.

¡Quin salt va ferme 'l cor!

Vaig ofegar un suspir y vaig allargar una cama pera dar lo primer pas cap al temple de la felicitat.

No sé qué va succehir.

Sols recordo que quan vaig tornar en mí 'm trojava rodejat de la meva familia que envoltava lo meu llit de monja.

—¿Qué hi ha?... Qu' ha succehit? vaig exclamar plé de sorpresa.

—Rés... va contestarme 'l pare; qu' has escapat de una y bona.

—¿Y aixó?

—Que fa tres días que 't varen trovar estés y sobre teu lo Sant Joseph del carrer de Mirambell.

—¿Lo Sant Joseph!.. Vaig cridar plé d' espant.

—A la quenta, va anyadir lo meu pare, feya temps que l' imatge s' anava desprenent de la paret y va dar la casualitat de caure al moment de passar tú per sota.

No vaig tornar resposta.

Prou que 'l vaig veure 'l pastel!..

Lo Patriarca havia justificat una vegada mes lo seu patronat, dissimulant lo miracle ab una causa lógica.

Desde allavors quan hi emprés una conquista de dona casada, he mirat si hi havia cap Sant Joseph á la vora, y si l' he vist he tocat lo dos exclamant de passada:

No juguém!

PEPET DEL HORT

UN ADAGI NOU

ALGÚ 'm diu que no me 'n rigui que l' adagi es la rahó; pero, que voleu que 'us digui á n' á mí 'm sembla que nó.

N' hi ha alguns que 'm fan rumiá; per exemple, un que comensa, *qui mal no fá, mal no pensa*, proba que qui 'n pensa 'n fa. tú, per no aná errat, t' hi guias, y no fas mal ni 'n somias, y en cambi ja un altre 't diu: *pensa mal y no errarás*; donchs si 'n pensas ja 'n farás, segons aquell altre escriu.

Diu també un altre que n' hi há, que *la pó guarda la vinya* y al autor d' aquest refrá li clavaría una pinya per embustero de marca, porque una nit á Vallcarca vaig guardá una vinya jo, vaig teni pò y vaig fugí; si no n' arrivo á teni, l' hauría guardat milló.

N' hi ha un altre que diu també: *si vols estar ben servit, feste tu mateix lo llit*; donchs jo un dia me 'l vaig fe: vaig dir: ¡veyám, fente 'l tú! y vareig estar mes dul.... no vaig dormí ni una estona; y vaig dí després d' aixó: Bah, bah: que 'l fassi la dona, que 'l sab fer mes be que jo.

Algú n' á qui ho he esplicat, ja m' ha respost al moment: —no es lo llit precisament;— pero en tot ho he calculat, y m' he vist servit milló sempre que no m' ho he fet jo; per exemple, en un convit, si menjant ningú 'm serveix y 'm serveixo jo mateix, si qu' estaré ben servit!....

T' adverteix un que 's creu cert: *tal farás, tal trobarás* y un te diu quan veu que fas: *qui mes hi fa mes hi pert*. Tú comensas á pensar y hasta arrivás á duptar si vol dí 'l que ta mes mal que hi pert mes; y be vols fe; pero 't diu un de formal: *per fe bé, mal te 'n pervé*.

Qui 't vol mal te farà riure; qui 't vol be 't farà plorá; donchs un dia 'm va tocá la grossa; 'm vaig da bon viure; ¡be 'm va fer riure 'l billeu! donchs veyám; ¡quin mal m' ha fet? Un lladre 'm vegé 'ls sis cents y va robarme hasta un ral: ¡aquell be 'm va volgué mal! donchs no 'm va fé riure gens.

Ves sempre ab qui es mes que tú diu tambe un refrá y jo ho faig; pero aquell ab qui jo vaig fuig y va ab qui es mes: cada hú

deixa á qui es menos; y aquell va ab qui es mes y 'l deixa á n' ell; y si tots en tots compleixen *ves sempre ab qui es mes que tú*, ningú pot aná ab ningú porque 'ls que son mes 'ns deixan.

Qui va ab un coix, diu també que *al cap del any, coix com éll*; donchs 'l coix ja nó 'n deu sè al fer l' any que va ab aquell. Y diu l' altre al coix y al dret, que *cad' hú es com Deu l' ha fet*. Igual que un diu: *pel Juliol ni dona ni col y abona* un altre adagi que *col y dona tot l' any es bona*.

Per ço he fet l' adagi nou que *per malament que vagis no creguis may los adagis* porque tots menteixen prou. Pero jo també m' adono que essent adagi 'l que enraho, tampoch l' heu de creure en res: y vet' aquí que 'us troveu que no creyent en re 'l meu, heu de creure á n' als demés.

¡Y encare hi haurá qui estigui que l' adagi es la rahó?..... Vaja: ¿que voleu que 'os digui? donchs á mí 'm sembla que nó.

JOSEPH VERDÚ.

L' encasillat

EN Pep, qu' es *guarda-vias* vell del Nort, no 's mou de la *casilla* en tot lo dia; y en compte de guardar, com déu, la via, no més guarda la via de fer sort.

Anarquista d' aquells del morro fort, per la *repartidora* té manía; y, encasillat ab altres, sols voldria, conspirant, l' Anarquía portá á port.

L' arcalde, al arribar las eleccions, rebè l' ordre severa pró senzilla de que 'l poble votés l' encasillat; y, seguint del Govern las instruccions, com no 's movía 'n Pep de la *casilla*, lo poble vá elegirlo diputat.

D' aquí vé, que *individuo* del Congrés, per equivocació qualsevol n' es,

PEPET DEL CARRIL.

DIUHEN qu' ets tan dolentota porque ja 't coneix tothom, jo que 't coneix no t' hi trovo y 'm burlo del dir del mon.

Tens una carona d' angel, tens uns llavis font de mel; si per teni' aixó ets dolenta, no sé qu' es bó per la gent.

Diuhén qu' ets tan dolentota y de xicotas com tú, cad' any ne pendria una: ¡com m' has fet perdre 'l bon gust!

J. FRANQUESA Y GOMIS.

UN MUNICIPAL

Rasgo principal de mi carácter:
Ser bonachón como un tros de pá

Animal que más me gusta:
El burro... no sé porque será.

Palabras que más me gustan:
Buena cama y arroz municipal.

Mis poltticos:
Los que no me hagan votar por los morts.

Mi principal defecto:
Que en viendo una muchacha de servey, ya me olvido de que soy de autoritat.

Ocupación que prefiero:
Sacar la cédula y otras cosas á las viudas del barrio.

Mi sueño dorado:
Hablar bien el francés y saber decir *sese chuches* para no ser el hazme reir de la chent.

Lo que constituiría mi desgracia:
Que el Alcalde se convenciera de que servimos solo para hacer nosa y cobrar la paga.

Pais en que quisiera vivir:
En el que los concejals no tuviesen noys para acompañar á la escuela.

Color que prefiero:
He visto tantos negocios negros en el Achuntament, que el negro es el que más me agrada.

Mis flores predilectas:
El tuli-pán, la cama-milla, y quan hi ha bñarallas en el vehinat; el anémone. (r)

Mis prosistas favoritos:
Los que redactan las nóminas de la paga.

Mi poeta:
El Sr. Ruiz Zorrilla... el cual, según tengo entés, es autor del Tenorio.

Héroe que más admiro:
El Noy de Tona que haciendo el tonto, se fuma buenos puros.

Hecho histórico que más me entusiasma:
La abolición de las bolas para matar los gossos.

Lo que más me carga:
Que llamándome Quiñones, al pasar per mi costat, me digan grandes y petits: ¡Adios Sánchez!

Como quisiera morir:
Durmiendo, como de costumbre en el cuartelillo

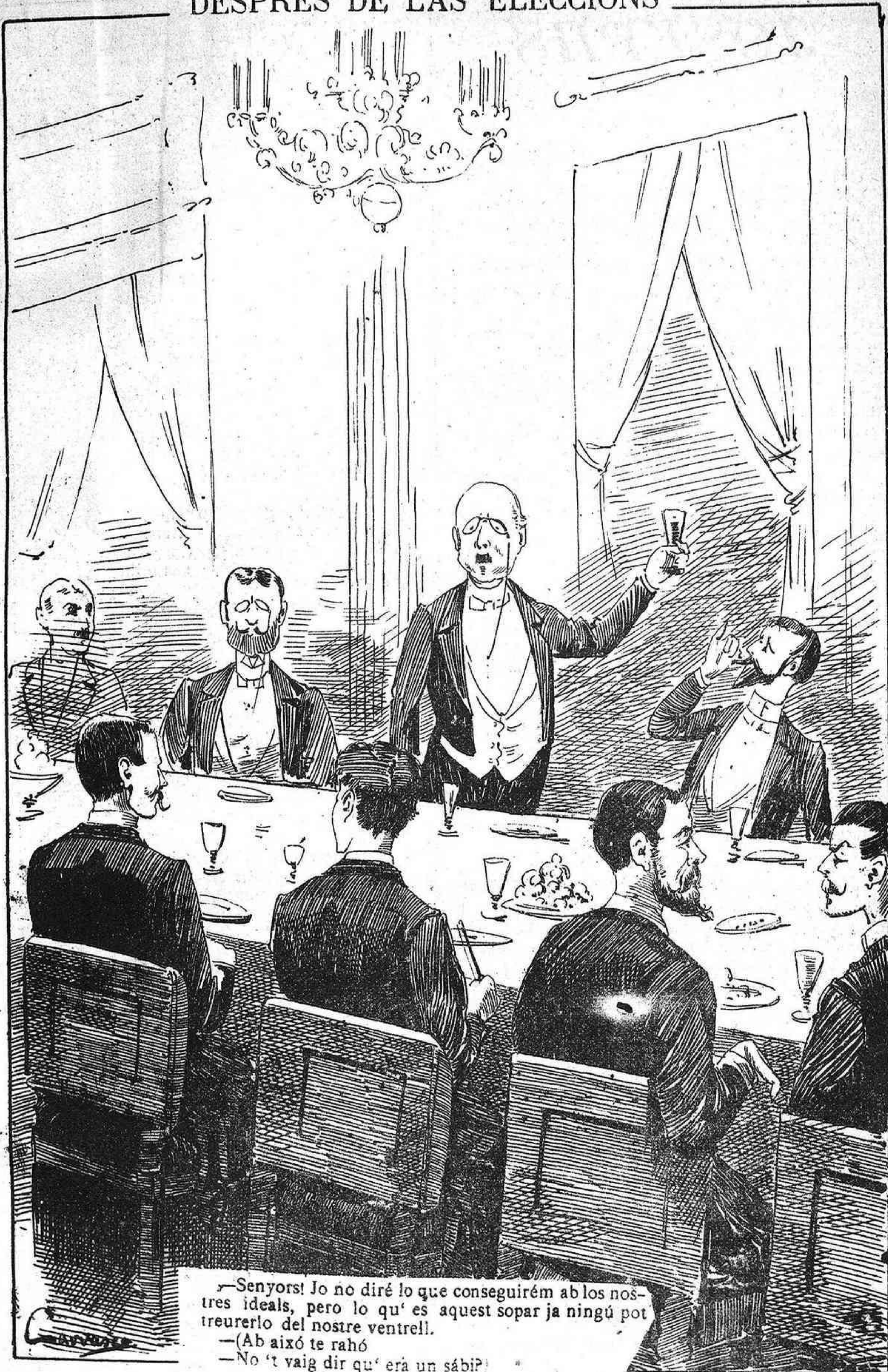
Faltas más dispensables:
Que los que se llaman José, se gasten toda su paga para convidar en el día de su santo, á los amichs.

José QUIÑONES

Carrasco

DESPRÉS DE LAS ELECCIONS

—Senyors! Jo no diré lo que conseguirem ab los nostres ideals, pero lo qu' es aquest sopar ja ningú pot treurerlo del nostre ventrell.
—(Ab aixó te rahó
—No 't vaig dir qu' era un sábi?)

JOSEPHS

PER molts anys.

„De Josephs, Antons ó ases, n' hi han per totes las casas.”

Aixís ho diu lo *ditxo*. y aixís ho hem de creure.

Per lo que 's refereix á casa, es molta vritat.

Ey! lo dels ases, no; lo dels Josephs sí.

Ara; á las casas dels altres no m' hi fico; pero 'm jugo deu céntims que 'l refrá té molta rahó segons com se mira.

O sino, reparin que, de Josephs principalment, á cada escaleta se 'n trovan en un pis ó altre.

N' hi han que 'n diuen Cornelis de aqueixa classe de Josephs. Lo nom no fá la cosa; celebran lo sant aquest mes.

Vull dir jo, que un home per ser un bon Joseph no necessita pas que s' ho digui.

Tampoch té rés que veure l' ofici de fuster ab l' ofici de Joseph, y no obstant lo seu patró es 'l mateix.

D' aquí vé que hi hagi tants Josephs de nom y de fets.

Lo que toca jo, ja 'n tinch prou ab lo nom.

No 'm fá rés de dirme 'n; pió Deu me 'n reguart de serne.

No caldría mes sino... ¡uix!

Es dir; se n' ha abusat tant d' aquest nom que, de vegadas, hasta 'm sab gréu ser de la colla: ¡som massas!

Si anessim á contar Josephs, ne trovariam molts y molts que de tant que ho son ó 'l fan, ni mereixerían dirse 'n.

Aixís com n' hi ha d' altres que de tant que 'ls pertoca dirse 'n, se n' haurían de dir de nom y apellido.

¡Quins Josephs fá Deu!

* *

Molts Josephs acostuman á celebrar lo Sant ab ramillets que acaban en punta (com 'ls *cuernos*) ó bè ab pastels que tenen per *remate* un ninot de gaix.

¡Com que hi ha cada *D. Pepe enramilletat* fent lo *ninot* y cada *Donya Pepa enredada en pastels*, que no hi ha modos ni vergonya!...

¡Y viva la Pepa!

Aquestos son 'ls Josephs que deshonran lo gremi, perque la dona 'ls *serra*.

¡Malaguanyat *filabarquí* que no serveix, segons per quinas Pepas casadas que 'm callo!

* *

De totes maneres y siga com vulga, me dóna la gana de felicitar en nom de LA TOMASA, primerament á las noyas que Sant Joseph va passarhi 'l *ribot*; després á tots los que 's diuen Josephs, sense serho y a's que, sentho ó fentlo, no se 'n diuen; luego á totes las *Josefas, Pepas, Pepetas, Pepitus y Ponas*; y finalment, á tots 'ls *Josés, Pepes, Pepitos, Pepets, Josepels, Beps, Peps, Jeps y Pepis*, de desde 'l *Bogatell al Ninot*, y á tots 'ls fusters de desde la *Travessera* á cá 'n *Tunis*, desitjant als primers salut y quartos y als segons poca feyna y bonas setmanadas.

Per molts anys.

JOSEPH BARBANY.

LO TRAVALL

GRAPATS de quartos, cap ne val tants com una casa, 'prop de 'ls Encants, qu' es d' un drapayre que, pe 'ls carrers, ahir comprava draps y papers, y avuy se trova que, al cap-d' avall, no hi há pas cosa com lo treball, que dóna vida, qu' alegre 'l cor, qu' es de venturas un rich tresor.

D' aquella casa te 'n vull parlá'.
En la botiga viu un manyá.
Allí, de feyna ningú s' entén...
Mentre 'l manxayre lo foch encén,
un fadrí 'l ferro n' acosta al flam,
qu' altres espéran, y etern ¡pim! ¡pam!
ne sentirás
pica, repica, que picarás.

Si no m' enganyo, lo primer pis l' ocupa 'l sastre senyor Arcís;
té set fadrinas y un tallador,
que á Barcelona no has vist millor.
Demana robas, veurás quin gust;
tot fet á mida, barato y just.
¡tris, trasi
talla, retalla, que tallarás.

Lo pare Ignaci viu al segon:
qn' es un bon home diuen pe 'l mon;
Capellá, sábi, mólt instruit,
llegint ne passa tota la nit.
Dona estampetas á n' els menuts,
als grans ensenya tenir virtuts.
Sempre 'l veurás
résa, que résa, que resarás.

Un mestre músich viu al tercer,
y per més senyas crech qu' es solter.
Passa la vida donant llisons...
Ell, si no guanya móls patacons;
al menys may mostra son descontent,
y quan conversas busca la gent,
respon:—¡Bah, bah!
Sol, fá, mi, re, do, si, la, sol, fá.

L' amo, 'l drapayre, ¡viu al quart pis!
Per sos negocís ho creu precís,
puig aixís cobra més bon lloguer
de la botiga fins al tercer.
Y mentres dóna carrera al fill,
ven per las plassas pells de conill.
¡Qué li farás!
Com ell, pochi homens ne trovarás.

Digas: Lo sastre, lo capellá,
y tant lo músich com lo manyá,
y hasta 'l drapayre, que pe 'ls carrers
ahir comprava draps y papers,
y avuy, sens' pena, dol, ni fatich,
pe 'l vehinat conta que s' ha fèt rich;
ab sos exemples, al cap-d'-avall,
¿no t' han fèt veurer que lo treball
es virtut santa qu' alegre 'l cor,
y de venturas inmens tresor?

JOSEPH LASSARTE.

GOIGS

Al gloriós patriarca Sant Joseph patró dels casats y dels que manejan la garlopa.

GLOSA

*En un sofrir tan rabiós
qu' escursa nostra existencia,
daunos Sant Joseph gloriós
vostra virtut y paciencia.*

Fá temps que 'ls fills de la Espanya
estén desvalguts del tot,
y sols un miracle pot
lliurarnos de qui 'ns enganya;
los polítics ab sa manya
roban del poble 'l repós
condempnantlo á la abstinencia.
*Daunos Sant Joseph gloriós
vostra virtut y paciencia.*

De bullangas n' hem vist moltes
pero ni una de ben feta,
puig los que portan careta
nos han prés per carnestoltas;
es en vá donarhi voltas
may será 'l poble ditxós
entre tanta pestilencia.
*Daunos Sant Joseph gloriós
vostra virtut y paciencia.*

La mania dels partits
nos lliga de peus y mans,
que aixó volen los tirans
per tenirnos mes sumits,
que 'l día que tots units
formen de Justicia un cós
obtindrém la independencia.
*Daunos Sant Joseph gloriós
vostra virtut y paciencia.*

L' Unió fá la forsa, diu
un antiquíssim adagi,
y es, qui contra la Unió vagi
á la llibertat esquiú;
de la discordia 'l foch viu
cria un ayre verinós
causa de nostre impotencia.
*Daunos Sant Joseph gloriós
vostra virtut y paciencia.*

Haventhi tanta ignorancia
entre mitx la classe obrera,
de lo seu cor s' apodera

algun llop que hi veu ganancia,
paraulas sense substancia
aboca, buscant un trós
de pastell ab sa eloqüencia:
*Daunos Sant Joseph gloriós
vostra virtut y paciencia.*

Si allí ahont hi ha una taberna
y possessin una escola
l' ignorancia que 'ns amola
no seria tan eterna,
l' estúpit que s' enlluerna
sentint un parlá ampulós,
vindria mes experiencia...
*Daunos Sant Joseph gloriós
vostra virtut y paciencia.*

Lo sufragi universal
es justa prerrogativa
mes sent l' ignorancia viva
aumenta lo nostre mal,
fent que ocupi lo sitial
de diputat, un talós
á costas de la ignocencia.
*Daunos Sant Joseph gloriós
vostra virtut y paciencia.*

Mentres hi hagi tant d' afany
de figurar en política,
tota persona analítica
pot sospitar un parany.
¿Puig, á qui no sembla estrany
que un home perdi 'l repós
per l' agena conveniencia?
*Daunos Sant Joseph gloriós
vostra virtut y paciencia,*

Molts cambian de opinió
igualmente que de camisa,
á tot hora que 'ls encisa
la esperansa del turró,
se torna conservadó
l' anarquista mes furíós,
desitjant viure ab decencia.
*Daunos Sant Joseph glorios
vostra virtut y paciencia.*

'L qui era castelarista,
deixantlo que ni un fregall,

s' entrega á n' en Pí y Margall
creyentlo ab mes bona vista,
y com fora aquesta llista
la cansó de l' enfadós
sols cal dir jahont ets conciencia?
*Daunos Sant Joseph gloriós
vostra virtut y paciencia.*

Podém tindre policia
mes d' aixó, res ne trayém:
ab lladres per tot topém
sent lo robo una mania;
roba l' avaro que fia,
roba 'l taberné asquerós
y 'l carnicer sens prudencia.
*Daunos Sant Joseph gloriós
vostra virtut y paciencia.*

Las viandas se falsifican,
las queviures s' adulteran,
tots fer corre l' unglia esperan
tots al robo se dedican,
los que probitat predicen
solen robar mes en grós
fent als códichs resistencia.
*Daunos Sant Joseph gloriós
vostra virtut y paciencia.*

Ningú tè moderació,
tots nos pintan la cigonya,
ningú sab lo qu' es vergonya,
ningú atèn á la rahó,
sols l' obrer, honrat y bó
es tractat igual que un gòs,
sense escrupols ni clemencia.
*Daunos Sant Joseph gloriós
vostra virtut y paciencia.*

Y encare aquells de la fulla,
ab criteri equivocát,
tatxan de immoralitat
lo que es sols gatzara y bulla;
deixin ja la cucurulla,
denunciand sense repós
tanta falta de conciencia:
*Daunos Sant Joseph gloriós
vostra virtut y paciencia.*

JOSEPH M.ª CODOLSA.

EPÍGRAMAS

LA noya de ca 'n Guiteras
ab un óptich se casá.
La vaig veure l' endemá,
y, está clá, ja feya ulleras.

La corona qu' ha portat
donya Conxa al seu espós,
es un trasto massa gros
y també massa pesat.
A n' el ninxo colocat,
la gent tota 'l considera
d' amor prova verdadera.
Jo crech qu' es posat allí
perque si 'l mort vol eixí
no pugui de cap manera.

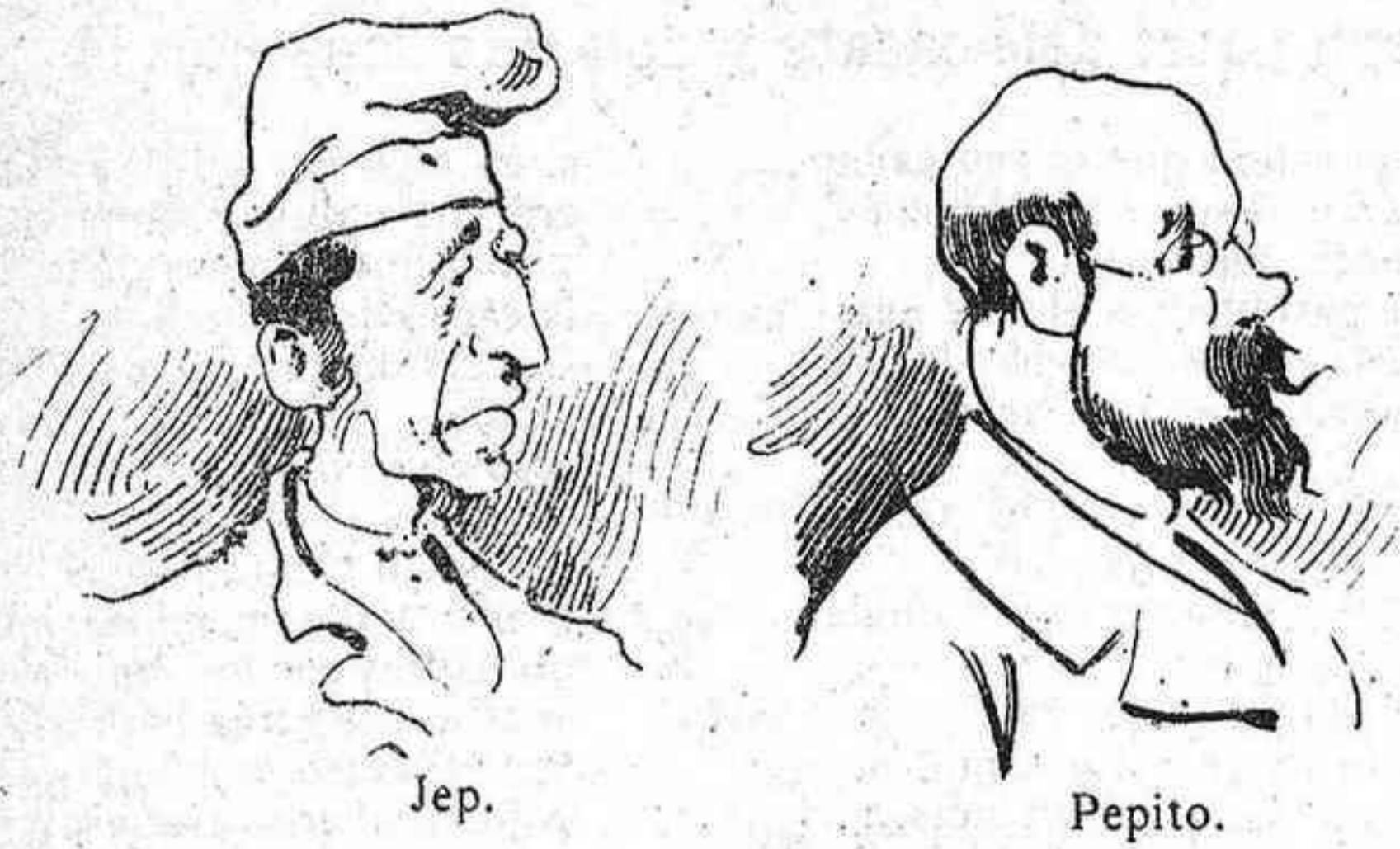
JOSEPH FELIU Y CODINA.
Madrid, Mars 1893.

GAT PER LLEBRA

EN una certa fonda de recó,
donaren gat per llebra á un senyó,
lo qual, vehentse enganyat:
—No es llebra;—digué al beco—aixó es un gat.
—No ho miri, don Rafel;
ja 's diu que llebra y gat, tots son d' un pel.
—Es cert; pero 'l confóndrels no es pas just:
Tots son d' un pel, pero no son d' un gust.

Del pel no 'n fassin cas,
sino, haurán gat per llebra á cada pas.

JOSEPH M.ª PASCUAL.

Donchs creguéu que si hi fossim tots los c... d' allonsas dei poble, la taula encara fora petita.

En Pepet del Hort anant á la Redacció de LA TOMAÇA.

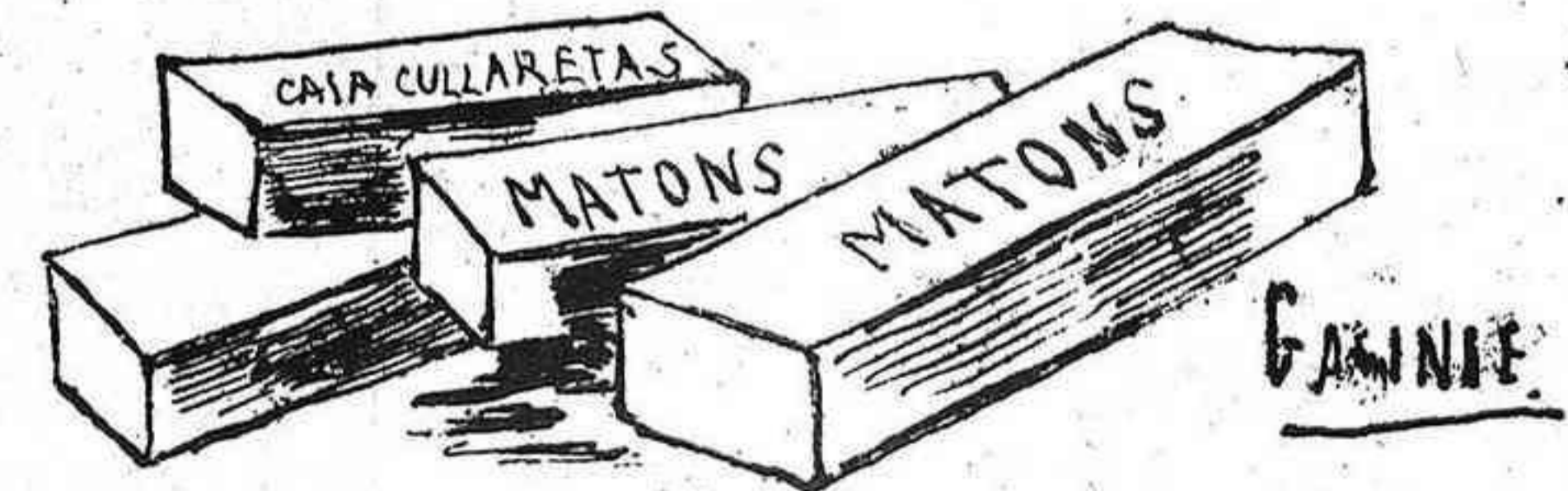
Matons

Escoltant en lo sermó las excelencias del Sant.

Tres fustés sense feyna que si l' arpleguessin no andria fret.

Matons de Pedralves naturals del carrer de n Quintana.

LIMIT

S' ha després, y com lo vent
brunzenta baixa la roca;
salta quan troba un torrent
y del arbre mes potent
trenca la soca.

Montanya avall rodolant
busca 'l plá que li fa falta,
y corrent y devallant,
mes que roca, es un gegant
que tot ho salta.

Desde 'l cim mes elevat
afanyosa busca amparo:
y, al fi, son fré ha deturat
lo fons d' un riu qu' ha trobat
sense pensarho.

Desbordada la corrent
furieta va per la plana,
es terrible de moment,
y en sa carrera imponent
la corrent mana.

Troba un un arbre y li diu:—Vina,
que jo arrenco la arrel torta.—
Tot á son pas ja s' inclina,
desde la potenta alzina
á l' eura morta.

Mes, al fi, l' aygua furiosa
sens cap remey troba 'l mar...
y es alli tant poca cosa
que del mar apenas gosa
l' aygua entelar.

Del horissó vé l' onada
qu' ha nascut d' un fort llevant,
y per moments aumentada
com una montanya ayrada
va caminant.

A son pas tremendo y brau
sembla per tot desconsol,
y sembla que fins li escaú
lo esfonsar alguna nau
sens cap condol

Fent maldats y movent guerra

terba, per fi, una corassa
que á sa furia no s' aterra
y li diu:—¡ Jo só la terra!
D' aqui no 's passa.

Per 'xó quan lo trist mortal
imposarse en lo mon creu
ab orgull, sempre fatal,
sobre un sér que li es igual
devant de Déu,

pensar deu sempre que aquí
no hi ha passió sense fré;
no hi ha sér que puga dí:
—Jo ho faré tot sempre així,
perque voldré,

puig la roca, sent potent,
troba en un riu la clausura,
y riu y mar van dihent
que 'l mortal te en un moment
la mort segura.

JOSEPH GOT ANGUERA.

A UNA...

SONET

Sé que no 'm vols, ho sé; sé qu' es mentida
tot lo que 'm dius. Perduda y miserable
als ulls del mon, y als meus dolsa y afable
sols gosas torturar la meva vida.
En tos brassos lligat, somiant sens mida
veig ab nostre pecat lo crim del diable
y recordo las lleys de lo inmutable
y ploro y reso en ma passió envilida.
Mes... desperto, de còp, per gran bullici,
y veig la Humanitat sense judici
pecant á tort y á dret... llavors, no reso;
Penso en lo Mon, sos crims y sos agravis,
y olvidant de las lleys los decrets sabis,
malehint mos amors ab goig te beso.

JOSEPH BURGAS.

¡Ja n' hi ha prou!

AL Hostal de Pratflorit
dugas mossas van anar
y un quarto van contractar
per passar allí la nit;
l' hostaler que era aixerit
li va veni això de nou
y 'ls va preguntar:—¿Que sou?
—Xinxas; una digué amable
y l' home va exclamá:—¡Al diable
que de xinxas ja n' hi ha prou!

J. STARAMSA.

Cantarelles

UNA parauleta, Elvira,
á cau d' orella 'i vuy dí:
¡l' estimol! ¿Te 'n rius? Donchs, mira,
jo no faig més que patí.

Ans, quan me deyas «soch téva»
sols me donavas enuig;
y ara, qu' ets bén bé d' un altre,
sento que 'm moro per tu.

¿Com es que quan una noya
mès enamorada está,
mès empenyo té en negarho?
¿será pecat estimá?

¡Tres anys!—Deslumbrant recort
y també trista memoria.
Allá, ahont s' aixeca la glória,
hi ronda sempre la mort.

JOSEPH AMAT CAMPANY

Figueras, Mars de 1893

FOTOGRAFIAS INTERESANTES

CATÁLOGO: 50 céntimos

en sellos de correo

The Publishing Office—AMSTERDAM.

LA TOMASA

BUA!!

—Abans ab lo Pare Gonzalez ara ab mossen
Deogracias... no juguém!

Restauració d' escenari

Si de Sant Joseph tingués
eynas, trassa y santitat,
lo escenari Societat
no fora io rónch qu' es,
ab quatre jornals no mes
tal com nou lo deixaria,
ab l' aixa 'ls grops li treuria
després pasanhi per tot
la garlopa y 'l ribot
de dalt-baix l' allisaría.

Tenint preparat lo banch
y untat de grassa 'l cargol,
plé d' aygua-cuít lo perol,
y 'l taller sense entrebanch,
encare que ho fes de franch
travallaría ab delit,
puig sento á dintre del pit
ganas de fer de fuster,
per arregar lo teler
social tan mal guarnit.

Prenent be la mida justa
y exactas las proporcions,
buscaria que 'ls taulons
siguessin de bona fusta,
d' acacia no, que 'm disgusta,
de faig, menos es molt verda
ferho ab pi no es cosa cuerda...
perque 'l tot no 's pugués moure
millor fora la de roure
que no 's corca ni s' esquerda,

Y... ¡papa! fent als vicis guerra
y als trampistas dant un bach,
quan no 'm servis del xarrach
me valdria de la serra;
com que tota feyna esguerra
clavant claus un mal fadri
perque no 'm passés així
y l' obra surtis mes fina,
gastaría la barrina
ó sinó 'l filabarqui.

Després de passá 'l nivell
per totas las pessas juntas
vingan claus y vingan puntas
y dali cops de martell;
ja es nou l' armatoste vell,
tapadas be las junturas
ab guix, cola y serraduras,
res que dirhi hi trobarían
y 'ls vents jugarhi podrian
sens reportar desventuras.

Y un cop la feyna acabada
recullint tots los boscalls,
trossos de tauló, ensinalls
y la fusta recorcada
fentne una bona pilada
per dormir ab tranquil son,
sense tenir cap afront,
donant cap á ma fal-lera
n' alsaría una foguera
que illuminés tot lo mon.

JOSEPH M.ª PONS.

NOSTRE RETRATO

Don Joan Sol y Ortega acaba de ser portat
á la representació en Corts per la unió repu-
blicana de Barcelona.

Aquest fet ha sigut demostració evident de
las simpatias de que gosa el jefe del partit zo-
rrillista á la provincia, qui ha demostrat en
quantas ocasions se li han presentat, possehir
grans condicions d' orador y home de govern.

Teatros

CIRCO BARCELONÉS

Desde nostra última revista s' han estrenat dugas opere-
tas, havent resultat dos éxits.

Lubino é I diavoli della corte son las obras de referencia y en
la primera debutá la Sra. Mansucci (mamá Tani) que en lo
desempenyo de la rôle á ella confiat, dongué mostrás de ser
una excelent característica. Lo resto dels personatjes confiat
al trio Tani, resultá inmillorable, sobresurtint com de cos-
tum la simpática Eleneta.

Sens temor á ser desmentits, podem assegurar que *I
diavoli della corte* será la obra de la temporada y que ademés
de donar gloria á la companyia, donará profit á la Empresa
tant per son argument sumament cómich, (inspirat en lo
tan conegut *Boccaccio*.) música alegre y de ayre popular,
com per l' inmillorable desempenyo y propietat escénica
ab que ha sigut presentada.

De las pessas musicals que obtinguèren los aplausos del
públich, sobresurtien un bonich duo de tiples en lo primer
acte, una original aria de tenor cómich, un quinteto cómich
é inspiradissim pas doble final en lo segon, aixís com
també el brindis del tercer, pessas que lograren los honors
de la repetició.

En son desempenyo, creyem inútil manifestar que arre-
batan al públich las monissimas Eleneta y Adelina Tani,
sent molt ben secundadas per las Sras. Bassi, Marchessi y
Cazes, y lo Sr. Navarini que tant en lo solo de *piffero* com
en lo resto de la obra se portá com un notable artista.

Al final dels segon y tercer actes, sigueren cridats en
escena lo papà Tani y mestre Vanetta, autor de la lletra y
director d' orquesta respectivament, haventsels prodigat
una ovació.

Pera avuy anuncia lo seu benefici lo reputat baritono
Sr. Venegoni y pera últims de setmana se prepara *Orfeo*.

Sabém que son molts los concurrents que veurían ab gust
se dongui alguna representació de *Donna Juanita* y *Bocca-
ccio*, noticia que traspassem á la Direcció y Empresa á
los efectos consiguientes.

ROMEA

S' ha estrenat *Lo llas de foch*
ab dos entradas y fluixas;
de castellá poch, molt poch;
y han seguit donant molt joch
las sempiternas *Maduixas*.

Lo benefici del Sr. Valls va anar be; *Lo pubill* va agradar
com agrada sempre lo qu' es bo de debó.

Segueixen los ensajos de *L' ase del hortolá*, y sembla qu'
abans de finir la temporada 's posará en escena *Olger*.

Lo Sr. Labastida en *El prólogo de un drama* alcansá diu-
menge á la nit un ruixat d' aplausos molt merescuts.

NOVETATS

En vista del éxit alcansat per *La gran via*, (ball de tarde)
la Empresa ha resolt posarla en escena cada dia de la co-
rrent setmana.

Lo Sr. Oliva ab motiu de celebrar lo seu benefici va veu-
re ple lo teatro, sent obsequiat ab artístichs y costosos re-
galos dels seus amichs.

A nit va estrenarse lo drama catalá en 3 actes y un epíloch
L' hereu del mas, original del Sr. Rovira y Serra.

En lo número próxim ne parlarém.

TIVOLI

Acertats estiguerem al pronosticar una série de plens ab
las representacions de *Gli amanti di Teruel*, en las que han
lograt moltíssims aplausos per sa acertada execució las se-
nyoras Fábregas y Bordabio y los Srs. Simonetti, Mestres
y Faff, aixís com també lo mtre. Petri en la direcció de co-
ros y orquesta.

Pera demá anuncia lo seu benefici l' actiu administrador
del teatro Sr. Molgosa, que tant per las nombrosas simpa-
tias que te logradas de sos innumerables amichs com tam-
bé per haver escullit la ópera predilecta de nostre públich
Gli ugonotti ab lo concurs del reputat tenor Sr. Bugatto,
es de esperar que hi haurá un ple fenomenal y que en la
Administració rebotarán los regalos ab que inductable-
ment se obsequiará al simpátich Lol.

JOSEPH TITELLA.

LA LLAR

QUAN los pichs de Cerdanya
 La neu glassada del hivern blanqueja,
 Y 'l llop de la montanya
 Per las devesas famolench rastreja.
 La porta clivellada
 De son alberch lo montanyés barrota,
 Y escolta ab sa maynada
 Lo vent que síbla y los abets assota.
 En la llar agombola
 Un feix d' estellas y de sech brancatje
 Y lo flam que s' arbola
 enlluerna dels rústichs lo visatje.
 Allí entorn aplegantse
 Pastors, bovers y mesaders s' asseuhen,
 Y del fret retornantse,
 Dolsas rahons, joyosos fets retreuhen.
 Allí la mare trova
 Recorts de sa florida prometensa,
 Y 'l goig estrany renova
 Que hagué del primer fill ab la naixensa.
 Parla 'l pare del dia
 Que al entorn de sa llar segué ab sa esposa;
 Dels prats de la masía,
 O del gra soterrat baix de sa llosa.
 Lo fill, per costum sabi,
 Deixa l' eyna al llindar y la ma besa,
 Ab respecte, del avi
 Que tulit prop del foch murmura y resa.
 Y 'l vell lo front alsantne
 Esplica ab veu que 'l tremolor li mimva
 Com l' arma al coll portantne
 Corregué al somatent per l' aspre timba.

¡Santa llar dels pagesos!
 Niú de tendres amors y pau cristiana.
 En los tions encesos
 Crema 'l foch de la patria catalana.
 Tu n' ets lo rústich temple
 De virtuts que honorá nostra vellura;
 Tu n' ets lo viu exemple
 Que en lo fort pit de nostre poble dura.
 Sobre ton banch singlota
 La viuda sens consol, la filla tendra,
 Y de son plan la gota
 Cau y se fon sobre ta ardenta cendra.
 Y ab ta blanca fumera
 Que ix espurnant com á menuda pluja,
 Y s' alsa salaguera,
 L' encens de gratitut al cel s' en puja.
 Pensant ab tu s' anyora
 Lo catalá, si del Atlántich talla
 La onada tronadora,
 Pensant ab tu es invicte á la batalla.
 Jamay per ta defensa
 Compta del estranger l' host enemiga;
 Y sols ab ton dol pensa
 Si son Rey porque t' ama lo castiga.
 Dins ta gaya rodona
 Trova 'l conhort del greu que l' atormenta;
 Per tu vol sa corona;
 Menysprea lluny de tú la mes lluenta.
 Llors á ton mur pentjantne
 Lo front victoriós modest humilia,
 Y 's plau aquí tornantne,
 Gran pe 'l mon, aymador per la familia.

Pura y encesa flama
 De nostra llar que 'ls segles atiaren,
 Sant esperit t' inflama
 Puig tants vents desfermats no t' apagaren.

D' aquells gloriosos dias,
 Del passat encisera recordansa,
 Prech á Deu que tú sias
 Dels esdevenidors rica esperansa.

JOSEPH LL. PONS Y GALLARZA.

¡SALUT Y PELAS!

Ja ho veuhen; aquest número 'l dediquém
 als Josephs, omplintlo per complert ab tra-
 valls de escriptors que en las fonts baptis-
 mals se 'ls va posar baix lo patronat del fus-
 ter, espós de María.

A tots ells y als que 'ls llegeixin, Deu los
 concedeixi molts anys de felicitats, *en vida*
nostra.

BIBLIOGRAFIA

Lo simpátich administrador del Teatro del Tivoli;
 don Joseph O. Molgosa, nos ha remés un tomet titulat:
Caprichos de sobremesa, que conté escullidas poesías é inte-
 ressants articles, deguts á la seva ploma.

Moltes de las composicions del aplech han sigut ja pu-
 blicadas en diferents periódichs, per qual motiu nos abs-
 tindrem de ferne la crítica, felicitant sols al Sr. Molgosa
 pel bon pensament que ha tingut de reunir las en un ele-
 gant tomo, y dantli las gracias al mateix temps per la seva
 galanteria.

Campanadas

En aquestos días y en motiu de festejar als vencedors en
 las eleccions de diputats á Corts no 's fa mes que menjar
 com Eliogábalos.

En aquest pais tot s' arregla á copi de tiberis.

Qu' has sortit diputat... Apa! gassofia.

Després volen que 'l govern 'ns rebaixi las contribucions
 Ben tonto fora...

'N Mazzantini, ab motiu de no haver sortit elegit diputat
 lo seu amich Peral, ha enviat un telegrama á D. Práxedes
 manifestantli qu' en vista de las *tupinadas* qu' aquí 's com-
 meten s' en anirá al Riff á apendre sinceritat en materia d'
 eleccions.

Créguins, no s' ho prengui aixís.

Als que li han fet la trabeta
jolé ya! no s' encaparri,
 los envía al altre barri
 ab un bon pas de muleta.

En las últimas eleccions en un poble de la provincia de
 Jaen no 's va presentar ni un sol elector á votar.

Las actas van ser remessas en blanch á la capital.

En cambi en una secció de la circumscripció de Oviedo
 que conta 381 electors, han obtingut tres dels candidats
 amichs del arcalde, 11,000, 12,000 y 14,000 vots respec-
 tivamente.

Y váyase lo uno por lo otro.

LA TOMASA

PERIÓDICH FESTIU, IL-LUSTRAT Y LITERARI

PREUS DE SUSCRIPCIÓ:

Espanya y Portugal, trimestre.	1'50	pesetas.
Cuba y Puerto Rico, id.	2	»
Extranger, id.	2'50	»
Número corrent.	0'10	»
» atrassat.	0'20	»

NOTA.—Tota reclamació podrá dirigirse á la Adminis-
 tració y Redacció del periódich, carrer de Sant Ramón, nú-
 mero. 5—LITOGRAFIA DE RIBERA Y ESTANY.

CELISTIA DEL SIGLE XX

— Que m darà foch?
— Ja fumas tan petit?
— Ja veurà... deixis de romansos; vegi si 'm vol dar foch ó nó.

BIBLIOTECA POPULAR CATALANA

Volúm I

POESIAS DE FREDERICH SOLER (Pitarra)
(Mestre en Gay Saber)

— UN TOMO DE 200 PLANAS, PREU: DOS RALS —

Los Srs. Corresponsals poden demanar los que desitjin en la Administració d' aquest periódich, 5, Carrer Sant Ramón, 5.

LITOGRAFIA BARCELONESA

DE

RIBERA Y ESTANY

— 5, SANT RAMÓN, 5. — Barcelona —

En dit establiment se fan á preus reduhidissims y ab la major promptitut, tota classe de impresos com son targetas, facturas, memorandum, sobres, membrets, etc. etc.

També se trobará un assortit inmens de cromos propis per' anuncis industrials, menús, programmas, etc. etc.

Gran especialitat en carnets pera reunions y societats